

лінського процесу доцільно впроваджувати модульно-рейтингову систему знань – організаційно-методичну форму навчання, яка передбачає вивчення матеріалу за принципом модульності з наступним рейтинговим підсумовуванням опорних оцінок [1].

Модуль - це довготривале заняття, у якому відповідно до кібернетичних вимог визначаються стратегічні цілі та завдання, які доводяться до суб'єктів навчання та сприймаються ними як свої. Відтак складається програма реалізації запланованих цілей, продумуються мотиваційні внутрішні спонукання, організація виконання програми та контроль за результатами навчання, зокрема, за СРС. Опорна оцінка модуля – результат оцінювання з певного виду теоретичних чи практичних знань даного модуля, обов'язковою складовою оцінювання знань модуля повинно бути, на нашу думку, оцінювання СРС [2].

Таким чином, СР – це впорядкована система діяльності, яка витікає з двох основних функцій процесу пізнання – розумової та комунікативної, що породжують істинне знання. Отже, розуміння соціальної значущості СРС необхідно розглядати як один з основних елементів сучасної підготовки фахівців.

Література

1. Викладання медичних клінічних дисциплін за кредитно-модульною системою – погляд студентів та власний досвід / Т. Халазюк, В. Безуцький, К. Єгоров [та ін.] // Вища школа – 2009. – С. 81-87
2. Ждан В.М. Місце та роль самостійної роботи студента в кредитно-модульній системі організації навчального процесу / В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, С.М. Ніколаєнко // Освіта України. – 2005. – № 24. – С. 4-8
3. Зубаренко О.В. Організація самостійної роботи студентів за умов модернізації медичної освіти / О.В. Зубаренко, Т.В. Соєва, О.О. Портнова // «Інтеграція української медичної освіти в європейський та американський медичний простір» мат. навчально-наукової конференції. – Тернопіль. – С. 173-174
4. Оптимізація навчального процесу у підготовці лікарів-інтернів-стоматологів. (Повідомлення 1,2,3,6) / С.В. Косенко, М.М. Рожко, З.Т. Костишин [та ін.] // Галицький лікарський вісник. – 2011. - Т.18, число 2, - С. 151-153
5. Результати впровадження нових технологій навчання за кредитно-модульною системою у Вінницькому національному медичному університеті / В.М. Мороз, Т.Л. Полєся, Ю.Й. Гумінського [і ін.] // Медична освіта. – 2011. – №2. - С. 83-85

УДК: 378.147+615.32+615.014

Сологуб В.А.

Педагогічні прийоми при викладанні дисципліни «Лікарські рослини і фітотерапія» на кафедрі фармації

Івано-Франківський національний медичний університет

Резюме. У статті викладено алгоритм процесу навчання, який охоплює двосторонній процес: заохочення студента до навчання та використання педагогом індивідуального підходу до кожного студента. Виявлено, що одним із основних аспектів викладання на кафедрі фармації – це цілеспрямований й систематичний вплив викладача на студента з метою досягнення навчальної мети, що включає засвоєння студентами знань, оволодіння уміннями й навичками.

Ключові слова: якість викладання, навчальний процес, кафедра фармації.

Скробач Н.В., Гавриш І.Т., Дельва Ю.В.

Самостоятельная работа студентов высших учебных заведений как важный элемент современной подготовки специалистов

Резюме. Самостоятельная работа - это упорядоченная система деятельности, вытекающей из двух основных функций процесса познания - умственной и коммуникативной, порождающих истинное знание. Итак, понимание социальной значимости самостоятельной работы студентов необходимо рассматривать как один из основных элементов современной подготовки специалистов.

Высшая школа постепенно, но неуклонно переходит от передачи информации до руководства учебно-познавательной деятельностью, формирование у студентов навыков самостоятельной работы.

Цель самостоятельной работы студентов двуединая: формирование самостоятельности как черты личности и усвоения знаний, умений, навыков.

По нашему мнению, основным подходом к организации СРС является личностно ориентированный, который учитывает индивидуальные особенности студентов и направлен на оптимальный интеллектуальное развитие каждого студента средствами структурирования содержания учебного материала, отбора соответствующих типологических особенностей студентов форм и методов НС.

Ключевые слова: самостоятельная работа студентов, модуль, функции самостоятельной работы, умение, навыки.

N.V. Skrobach, I.T. Havrysh, Yu.V. Delva

Self-study Work of Students in Higher Education as an Important Element of Modern Specialists Training

Abstract. Self-study work is a streamlined learning system which stems from two key features of the cognition process - mental and communicative that generate true knowledge. Thus, understanding social significance of the students self-study work should be considered as one of the main elements of modern training.

High school is gradually but steadily moving from transmitting information to the management of scientific and cognitive activity, the formation of the students self-study work skills.

The purpose of self-study work is dual: forming of independency as a personality trait and mastering techniques and skills.

In our opinion, the main approach to the organization of the self-study is the learner-oriented one, which takes into account individual characteristics of students and is aimed at optimal intellectual development of each student by means of structuring the content of educational material, choice of relevant typological forms and methods of students' self-study.

Keywords: self-study of students, module, functions of self-study, skills.

Надійшла 14.04.2014 року.

Найбільш важливою складовою ланкою фармації є забезпечення якості підготовки фахівців відповідно до міжнародних вимог. Незважаючи на високий рівень розвитку сучасної хімії у випуску різноманітних високоефективних синтетичних лікарських засобів, сучасна медицина доволі часто використовує засоби рослинного походження. Зацікавленість фахівців фармацевтичного профілю в отриманні інформації з питань фітотерапії обумовлює необхідність підготовки спеціалістів в цій галузі [1, 2].

Тому на сьогодні особливо актуальною є підготовка у фармацевтичних навчальних закладах фахівців з лікарських рослин і фітотерапії. Спеціалізація за вказаним напрямком дає можливість узагальнити набуті в процесі навчання знання з фармакогнозії, технології лікарських форм, фармакології та фармакотерапії і глибше опанувати відомості про можливість використання лікарських рослин і фітозасобів в терапії, курортології, косметології та ароматотерапії.

Метою вивчення предмету “Лікарські рослини і фітотерапія” є формування у студентів цілісного уявлення про можливість, форми і методи фітотерапії, розуміння її місця і ролі в комплексному лікуванні, реабілітації та профілактиці.

Кінцева мета вивчення дисципліни:

- визначити ключові поняття фітотерапії як навчальної дисципліни;

- трактувати взаємозв'язок між вмістом біологічно активних речовин лікарських рослин і їх фармакологічно дією;

- оволодіти методикою виготовлення основних лікарських форм з рослинної сировини і використання фітозасобів;

- вибирати фітозасоби загальної дії та залежно від наявних функціональних розладів у хворих різного профілю [3].

Завдання практичного курсу полягають у формуванні умінь та навичок, які необхідні для діяльності провізора в галузі лікарських рослин та фітотерапії відповідно з досягненнями фундаментальних фізико-хімічних та медико-біологічних наук, для чого студент повинен:

- володіти основами відповідних загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для рішення професійних завдань;

- орієнтуватись у сучасному асортименті та класифікації лікарських рослин і фітопрепаратів;

- володіти методами аналізу лікарських рослин та фітопрепаратів, фармакологічною та токсикологічною дією лікарських рослин;

- знати сучасний стан та пріоритетні напрямки розвитку методів контролю якості лікарських рослин;

- володіти методами хімічного та фізико-хімічного аналізу лікарських рослин;

- володіти методами фітохімічного та хіміко-токсикологічного дослідження;

- вміти оформляти поточну та звітну документацію за результатами аналізу.

Для вивчення дисципліни необхідно володіти матеріалом з наступних дисциплін: загальна і неорганічна хімія, органічна хімія, фармакогнозія, фармацевтична хімія, фармакологія. З метою активізації та інтенсифікації навчання передбачається: комп'ютеризація навчального процесу; тестовий контроль знань студентів; удосконалення форм і методів самостійної роботи студентів [4].

Методика навчального предмету “Лікарські рослини і фітотерапія” включає частково дидактику, індуктивний метод та теорію опрацювання навчального процесу.

Дидактика – галузь педагогіки, що вивчає теорію освіти і навчання: теоретична і нормативно-прикладна наука, яка розкриває сутність і рушійні сили навчання (суперечності навчального процесу) у взаємозв'язку його освітніх, виховних і розвивальних функцій.

Індуктивний метод – пояснення навчального матеріалу на основі індукції – переходу від одиничного знання про окремі предмети до загального висновку, враховуючи ряд предметів, узагальнення яких представляє предмет фітотерапії.

Навчання – цілеспрямований процес передачі і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини. Навчальний процес виконує центральну функцію в розумовому розвитку і підготовці студентів до праці. Зміст навчання зумовлюється рівнем розвитку наук і соціального досвіду людства, методи і форми за віковими та індивідуальними відмінностями студентів і викладачів передати

своїм вихованцям максимум знань і вмінь з мінімальними затратами і в короткі терміни.

У структурі навчального процесу виділяють такі його елементи (ланки):

- постановка проблеми і усвідомлення пізнавальних завдань;

- сприймання предмету, формування понять, спостережливості, яви й мислення студентів;

- закріплення систематизація знань, формування вмінь і навичок;

- застосування знань, умінь і навичок;

- аналіз досягнень студентів, перевірка та оцінка їхніх знань, досягнутого рівня розумового розвитку.

Процес навчання проводиться за такими етапами:

- мотивація, усвідомлення мети і завдань (самостійної роботи);

- сприймання нового матеріалу з різних джерел;

- осмислення, логічна обробка інформації;

- узагальнення й систематизація; закріплення знань, умінь і навичок;

- застосування їх у різних умовах;

- самоконтроль і корекція одержаних результатів [5].

Обов'язковою нормою професійної поведінки викладача є дотримання педагогічної етики, прагнення формувати людські стосунки зі студентами і між самими студентами. В основі моральної норми професійної поведінки викладача має бути повага до особистості студента і, водночас, максимальна вимогливість до нього. Професіоналізм спілкування передбачає його позитивну позицію стосовно студента. Відомо, що підвищення ефективності якості праці у всіх сферах виробництва залежить від мікроклімату в колективах, від настрою кожної людини. У сфері спілкування “викладача зі студентами” важливу роль відіграє психологічно активний стан або педагогічний оптимізм [6].

У педагогічній діяльності для підвищення ефективності навчального процесу доцільно застосовувати такі стилі спілкування:

1. спілкування на основі високих професійних настанов педагога, його ставлення до педагогічної діяльності в цілому. Про таких говорять: “За ним діти (студенти) буквально по п'ятах ходять”. У вищій школі інтерес у спілкуванні стимулюється ще й загальними професійними інтересами, особливо на профільних кафедрах;

2. спілкування на основі дружнього ставлення, що передбачає захоплення спільною справою. Педагог виконує роль наставника, старшого товариша, учасника спільної навчальної діяльності (але при цьому слід уникати панібратства). Особливо це стосується молодих педагогів, якщо вони не бажають потрапити в конфліктну ситуацію;

3. спілкування-дистанція. Це найбільш поширений тип педагогічного спілкування, за якого постійно спостерігається дистанція у всіх сферах: навчання – з посиланням на авторитет і професіоналізм; виховання – на життєвий досвід і вік. Такий стиль формує відносини “викладач – студенти”. Але це не означає, що студенти мають сприймати педагога як ровесника;

4. спілкування-загравання. Воно властиве молодим викладачам, які надмірно прагнуть популярності. Таке спілкування забезпечує лише фальшивий, дешевий авторитет [7].

Як правило, у педагогічній практиці спостерігається поєднання стилів у певній пропорції при домінуванні одного з них.

Якість знань в свою чергу характеризується результатами засвоєння знань, що включає різні ознаки: повноту, глибину, усвідомленість, систематичність, гнучкість, конкретність, узагальненість, які виявляються через багатоаспектний аналіз результатів засвоєння і застосування знань. Актуальним є часові рамки, темп навчання (прискорений чи сповільнений), тематику заняття, заохочення студентів до активної дискусії, виявлення поваги та створення позитивної атмос-

фери в аудиторії.

Основний акцент результату навчання студентів значною мірою буде залежати від педагогічної майстерності викладача. Ефективність викладання спеціалізації «Лікарські рослини і фітотерапія» полягає у специфічній діяльності, в процесі якої педагог за допомогою певних способів діяльності опосередковано впливає на формування особистості студента, удосконалюючи і розвиваючи при цьому власні способи впливу. Враховуючи обсяг і структуру матеріалу, викладач змушений володіти різноманітними методами, елементами і технологіями навчання.

Література

1. Системная фитотерапия : Учебное пособие для студентов вузов / под. ред. В.С. Кисличенко, А. В. Зайчанко, И.А. Журавель. – Х.: Изд-во НФаУ: Золотые страницы, 2008. – 256 с.
2. Тягур Ф.С. Педагогіка: основні поняття, схеми-рекомендації / Ф.С. Тягур. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 201 с.
3. Грицик А.Р., Романько Х.Р. Природа лікує... Досвід і перспективи використання горобини звичайної в медицині та фармації. ISBN 978-966-397-194-3. – Львів : ДП МВС «Львів-Інформ-Ресурси», 2013. – 81 с.
4. Лікарські рослини і фітотерапія (фітотерапевтична рецептура): навч. посіб. / Л.В. Бензель, Р.С. Дармограй, Н.В. Олійник, І.Л. Бензель. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 400 с.
5. Луценко В.В. Організація самостійної роботи студентів в умовах особистісно-орієнтованого навчання / В.В. Луценко. – Х.: Вид-во ХДПУ, 2002. – 186 с.
6. Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап: Учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / В.В. Краевский, Е.В. Бережнова. – М.: Академия, 2009. – 400 с.
7. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст») / М.І.

Соловей, С.С. Спіцин, В.В. Кудіна. – К.: Ленвіт, 2010. – 133 с.

Сологуб В.А.

Педагогические приемы при преподавании дисциплины «Лекарственные растения и фитотерапия» на кафедре фармации

Ивано-Франковский национальный медицинский университет
Резюме. В статье изложен алгоритм процесса обучения, который охватывает двусторонний процесс: поощрительная деятельность студента к обучению и деятельность педагога в преподавании информации учитывающая индивидуальный подход к каждому студенту. Выявлено, что одним из основных аспектов преподавания на кафедре фармации - это участие в организации целенаправленного и систематического воздействия преподавателя на студента с целью достижения учебной цели, которая включает в себя усвоение студентами знаний, овладения умениями и навыками.

Ключевые слова: качество преподавания, учебный процесс, кафедра фармации.

V.A. Solohub

Pedagogical Methods for Teaching the Discipline “Medicinal Plants and Phytotherapy” at the Department of Pharmacy

SHEE Ivano-Frankivsk National Medical University
Abstract. In the article the algorithm of the study that encompasses a two-way process: the promotional activity of student to study and the activity of the lecturer in teaching information taking into account an individual approach to every student is given. It is revealed that one of the main aspects of teaching at the Chair of Pharmacy is participation in the organization of purposeful and systematic teacher's influence on the student to achieve the educational objective, including learning knowledge and mastering skills by the students.

Keywords: quality of teaching, educational process, the Department of Pharmacy.

Надійшла 26.05.2014 року.

УДК 378.147.88+615.015

Федоровська М.І., Барна О.М.¹, Бондарчук О.П.

Організація самостійної роботи студентів при вивченні дисципліни «Промислова технологія лікарських засобів»

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського»¹

maryanagavkalyuk@yahoo.com

Резюме. Сучасний розвиток суспільства вимагає від фахівців оперативно адаптуватись до нових умов праці, діяти творчо та самостійно. Тому мета роботи: розкрити важливість та дати характеристику формам самостійної роботи студентів при вивченні предмету «Промислова технологія лікарських засобів» (ПТЛЗ). У статті представлено складові та особливості організації самостійної роботи студентів фармацевтичного факультету в умовах кредитно-модульної системи навчання на прикладі вивчення ПТЛЗ. Охарактеризовано специфіку оцінювання самостійної роботи студентів на практичних заняттях, підсумкових модульних контролях, при виконанні курсових проектів та індивідуальної навчальної чи наукової роботи. Для ефективності впровадження самостійної роботи та підвищення якості навчання ПТЛЗ використана модель Стрельцової Н., яка складається з наступних компонентів: цільового, стимулюючо-мотиваційного, змістовного, операційно-діяльницького, контрольно-регуляторного, оцінювально-результативного. Таким чином, доведено, що комплексне впровадження самостійної та науково-дослідної роботи сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та здатності реалізувати творчі здібності. Кредитно-модульна система навчання передбачає,

що відповідальність за самостійну роботу несуть не тільки студенти, але й викладачі, які оцінюють всі види індивідуальної навчальної чи наукової роботи.

Ключові слова: самостійна робота, кредитно-модульна система навчання, промислова технологія лікарських засобів.

Інтеграція України в європейський освітній простір зумовила необхідність відповідності вищої освіти до Болонської декларації, яка здійснює навчання та оцінку знань студентів за кредитно-модульною системою. Нова освітня система передбачає оптимізацію навчального процесу, приведення у гармонійне співвідношення навчання та контролю якості знань, створення умов для самостійного здобуття студентами професійних знань та досягнення практичних навичок [4, 6].

Швидкий науково-технічний прогрес вимагає від майбутніх фахівців оволодіти вмінням протягом короткого терміну і постійно вдосконалювати професійну компетентність. Тому для підготовки кваліфікованого спеціаліста, здатного